EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kuues koda)

10. juuli 2008 *

Kohtuasjas C-156/07,

mille ese on Consiglio di Stato (Itaalia) 24. oktoobri 2006. aasta otsusega EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. märtsil 2007, menetluses

Salvatore Aiello jt

versus

Comune di Milano jt,

menetluses osalesid:

Euromilano SpA,

Metropolitana milanese SpA,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees L. Bay Larsen, kohtunikud J.-C. Bonichot (ettekandja) ja C. Toader,

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: R. Grass,

eelotsusetaotluse esitanud kohut teavitati, et Euroopa Kohus lahendab asja põhistatud määrusega vastavalt kodukorra artikli 104 lõike 3 teisele lõigule,

olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on andnud järgmise

määruse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248), muudetud nõukogu 3. märtsi

1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ (EÜT L 73, lk 5; ELT eriväljaanne 15/03, lk 151) (edaspidi „direktiiv 85/337”).

2 Taotlus esitati S. Aiello jt ning Comune di Milano jt vahelises vaidluses, mis puudutas teatavaid Milano põhjapoolseid linnaosi ühendava tee ehitamist.

Õiguslik raamistik

3 Direktiivi 85/337 artikli 1 lõige 2 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

teostusluba –

pädeva asutuse või pädevate asutuste otsus, mis annab arendajale õiguse projekti teostamiseks.”

4 Direktiivi 85/337 artikli 1 lõige 4 näeb ette:

„Käesolev direktiiv ei hõlma riigikaitse eesmärkidel teostatavaid projekte."

5 Direktiivi 85/337 artikli 1 lõige 5 täpsustab:

„Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste projektide suhtes, mille üksikasjad võetakse vastu konkreetse siseriikliku õigusaktiga, sest käesoleva direktiivi eesmärgid, kaasa arvatud teabe andmine, saavutatakse seadusandliku tegevuse kaudu."

6 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 1 näeb ette:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et enne loa andmist nõutakse keskkonda muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu oluliselt mõjutada võivatelt töödelt teostusluba ja hinnatakse nende mõju. Sellised tööd on piiritletud artiklis 4."

7 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 3 näeb ette:

„Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võivad liikmesriigid erandjuhul teha teatava töö puhul täieliku või osalise erandi käesoleva direktiivi sätetest.”

8 Direktiivi 85/337 artikkel 4 näeb ette:

„1. Kui artikli 2 lõikest 3 ei tulene teisiti, hinnatakse I lisas loetletud töid artiklite 5–10 kohaselt.

2. Kui artikli 2 lõikest 3 ei tulene teisiti, teevad liikmesriigid II lisas loetletud tööde puhul:

a) üksikjuhtumite uurimise

või

b) endi kehtestatud künniste või tingimuste

abil kindlaks, kas tööd hinnatakse artiklite 5–10 kohaselt.

Liikmesriigid võivad teha otsuse kohaldada mõlemaid alapunktides a ja b nimetatud võimalusi.

3. Lõike 2 alusel üksikjuhtumeid uurides või künniseid või tingimusi kehtestades võetakse arvesse asjakohaseid III lisas sätestatud valikutingimusi.

4. Liikmesriigid tagavad, et pädevate asutuste lõike 2 kohane otsus avalikustatakse."

9 Direktiivi 85/337 I lisa punkti 7 alapunktis c on öeldud:

„Vähemalt neljarajaliste uute teede ehitamine või kõige rohkem kaherajaliste olemasolevate teede ümberkavandamine ja/või laiendamine vähemalt neljarealiseks, kui uus tee või ümberkavandatud ja/või laiendatud teelõik on vähemalt 10 km pikk."

10 Direktiivi 85/335 II lisa punkti 10 alapunktis e on mainitud:

„Teede […] ehitamine […]"

11 Direktiivi 85/337 III lisa sätestab:

„1. Tööde laad

Tööde laadi hindamisel tuleb eelkõige silmas pidada:

– […]

– koosmõju muude töödega,

[…]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 Itaalia Vabariigi peaminister teatas 15. novembri 2001. aasta dekreediga, et Milano on maanteeliiklusest tuleneva reostuse tõttu kiireloomulist sekkumist vajavas olukorras ning tema olemasolev teedevõrk on ebapiisav. Siseminister nimetas sama aasta 28. detsembri määrusega selle olukorra lahendamise jaoks vajalike meetmete rakendamise eest vastutavaks isikuks Milano linnapea.

13 Milano linnapea kiitis Milano liiklus- ja transpordikorralduse küsimuste eest vastutava ametnikuna heaks ehitustööde kava, kuhu kuulus ka projekt, mis nägi ette Milano põhjapoolseid linnaosi ühendava 1600 m pikkuse tee rajamise. 29. oktoobril 2002 kiitis ta heaks seda teed puudutava projekti lõpliku variandi.

14 S. Aiello ja teised kõnealuse piirkonna elanikud vaidlustasid nimetatud otsuse Tribunale amministrativo regionale per la Lombardias (Lombardia maakonna halduskohus). Nad väitsid ennekõike, et menetlus, millest lähtuti, ei olnud kooskõlas ühenduse õigusega, kuna projekti keskkonnamõju hindamist ei toimunud.

15 Asja läbivaatav kohus jättis hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata ning S. Aiello jt kaebasid otsuse edasi Consiglio di Statosse (kõrgeim halduskohus).

16 Consiglio di Stato määras uurimistoimingute läbiviimise, mille tulemusena ilmnes, et kuigi Comune di Milano 1953. aasta linnaarenduse üldkava nägi ette niisuguse tee rajamise, mis teeks võimalikuks kiire ühenduse üksteisest rohkem kui 10 km kaugusel asuvate linnaosade vahel, loobuti sellest eesmärgist ühe teise, st mitme eraldiseisva tee rajamist puudutava projekti kasuks. Rajati kaks teed, millest üks on see, mis leiab käsitlemist põhikohtuasjas; teine kujutab endast 1300 m pikkust eraldi teed.

17 Consiglio di Stato leiab seega, et põhikohtuasjas käsitletav projekt ei kujuta endast mitte üheainsa, üle 10 km pikkuse tee rajamise projekti, mida reguleerib direktiivi 85/337 I lisa, kus on loetletud projektid, mille puhul on keskkonnamõju hindamine kohustuslik, vaid seda saab liigitada kui niisuguse tee rajamist, mida reguleerib nimetatud direktiivi II lisa, kus on mainitud lihtsalt teede ehitamist.

18 Consiglio di Statol on siiski tõusetunud küsimus, kas vaidlustatud projekti suhtes ei peaks niisugust hindamist läbi viidama direktiivi 85/337 artikli 4 ning II ja III lisa kohaselt nende koostoimes põhjusel, et kõnealune projekt kuulub kõnealuste linnaosade teedevõrgu ümberkujundamise ulatuslikuma plaani alla, mistõttu oleks pädevad ametiasutused pidanud arvestama erinevate projektide „koosmõju", mis on kõnealuses III lisas kriteeriumina sõnaselgelt ette nähtud. Neil asjaoludel otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi [85/337] artiklit 2 tuleb osas, milles see sätestab, et enne loa andmist hinnatakse keskkonda oluliselt mõjutada võivaid projekte ning et sellised projektid on määratletud [sama direktiivi] artiklis 4, tõlgendada nii, et keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia mis tahes keskkonda oluliselt mõjutada võivate projektide puhul ja seda isegi siis, kui neid ei ole loetletud [selle] direktiivi I ja II lisas, või – vastupidi – tuleb selline hindamismenetlus läbi viia üksnes selle direktiivi I ja II lisas mainitud projektide osas?

2. Kas direktiivi [85/337] artikkel 4, milles see jätab liikmesriikidele võimaluse näha [selle direktiivi] II lisas loetletud projektide jaoks ette juhtumipõhine või eelnevalt kindlaksmääratud tingimustest lähtuv keskkonnamõju hindamine, võttes sealjuures arvesse [selle direktiivi] III lisas ette nähtud valikutingimusi, paneb liikmesriikidele kohustuse või annab neile üksnes võimaluse võtta arvesse kõiki III lisas sätestatud kriteeriume?

3. Kas [Vabariigi Presidendi] 12. aprilli 1996. aasta dekreedi artikkel 1 kujutab endast nõuetekohast direktiivi [85/337] artikli 4 ja selle III lisa siseriiklikku õigusesse ülevõtmist Itaalia seadusandja poolt, arvestades seda, et selles ei ole direktiivi II lisas loetletud projektide keskkonnamõju hindamise läbiviimise kriteeriumina nähtud ette projekti koosmõju muude töödega, nagu on ette nähtud [kõnealuses] III lisas?"

Eelotsuse küsimused

19 Euroopa Kohus võib kodukorra artikli 104 lõike 3 kohaselt, eelkõige juhul, kui vastuse talle esitatud küsimusele võib selgelt tuletada olemasolevast kohtupraktikast või kui esitatud küsimisele antav vastus on väljaspool põhjendatud kahtlust, lahendada asja pärast kohtujuristi ärakuulamist põhistatud määrusega.

Vastuvõetavus

20 Comune di Milano on seisukohal, et Consiglio di Stato poolt esitatud küsimused on vastuvõetamatud, kuna need kaks teede rajamise projekti, millele Consiglio di Stato eelotsusetaotluses viitab, kujutavad endast kahte eraldiseisvat projekti ning pealegi ei saa neil olla kumulatiivset mõju keskkonnale.

21 Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artiklis 234 sätestatud Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö raames ainult siseriiklikul kohtul, kelle lahendada on vaidlus ja kes peab asjas otsuse tegema, pädevus kohtuasja eripära arvestades hinnata nii eelotsuse vajalikkust oma otsuse tegemiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult juhul, kui küsimused puudutavad ühenduse õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud neile vastama (vt eelkõige 10. mai 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-223/99 ja C-260/99: Agorà ja Excelsior, EKL 2001, lk I-3605, punkt 18).

22 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohus selgelt märkinud, et mitmetele direktiivi 85/337 sätetele antav tõlgendus on talle vajalik, et jõuda selgusele, kas

põhikohtuasjas käsitletava tee rajamise projekti puhul oli keskkonnamõju hindamine kohustuslik.

23 Pealegi on siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine võimalik vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud ühenduse õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega, või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Agorà ja Excelsior, punkt 20).

24 Käesoleval juhul ei ole ükski neist tingimustest täidetud.

25 Järelikult on eelotsusetaotlus vastuvõetav.

Põhiküsimus

26 Leides, et kolmele esitatud küsimusele antav vastus on väljaspool põhjendatud kahtlust, teatas Euroopa Kohus kodukorra artikli 104 lõike 3 teisele lõigule tuginedes eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et lahendab asja põhistatud määrusega, ning palus Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 23 mainitud huvitatud isikutel esitada selle kohta omapoolsed märkused, kui neid peaks esinema.

27 Euroopa Kohtu palvele vastasid S. Aiello jt ja Euroopa Ühenduste Komisjon. Komisjon märkis vastuses, et tal ei ole vastuväiteid sellele, et Euroopa Kohus

lahendab asja põhistatud määrusega. S. Aiello jt tuginesid samalaadsetele argumentidele kui kirjalikes märkustes ning palusid kohtuistungi määramist. Siiski ei veennud need argumendid Euroopa Kohut valitud menetlusest loobuma.

– Esimene küsimus

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimusega teada sisuliselt seda, kas direktiivi 85/337 artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et projektide suhtes, mis võivad keskkonda oluliselt mõjutada, kuid mida ei ole mainitud selle direktiivi I ja II lisas, tuleb sellegipoolest viia läbi nimetatud direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamine.

29 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 1 näeb ette, et keskkonda muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu oluliselt mõjutada võivad tööd, mille puhul tuleb seetõttu hinnata nende mõju, on nimetatud selle direktiivi artiklis 4.

30 Kõnealuse artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia direktiivi 85/337 I lisas loetletud tööde puhul, ning lõikes 2 on öeldud, et selle direktiivi II lisas loetletud tööde puhul peavad liikmesriigid teatavate künniste või tingimuste alusel otsustama, kas selline hindamine peab toimuma.

31 Samuti tuleb meenutada, et kõnealune artikkel viitab kahe eelmises punktis viidatud juhtumi korral direktiivi 85/337 artikli 2 lõikele 3, mis annab liikmesriikidele

võimaluse mõne konkreetse projekti puhul sellise hindamisega seotud nõuetest erandina kas täielikult või osaliselt kõrvale kalduda.

32 Lisaks on direktiivi 85/337 artikli 1 lõikes 4 ette nähtud, et see direktiiv ei hõlma riigikaitse eesmärkidel teostatavaid projekte, ning lõikes 5 on öeldud, et seda ei kohaldata selliste projektide suhtes, mille üksikasjad võetakse vastu konkreetse siseriikliku õigusaktiga, kuna direktiivi eesmärgid loetakse saavutatuks seadusandliku tegevuse kaudu.

33 Igal juhul tuleb meelde tuletada ka seda, et direktiivi 85/337 kohaldamisala on lai ja tema eesmärk väga ulatuslik (vt 24. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-72/95: Kraaijeveld jt, EKL 1996, lk I-5403, punkt 31, ning 16. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-227/01: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 2004, lk I-8253, punkt 46) ning just sellest lähtudes tuleb seda direktiivi kohaldada.

34 Arvestades käesoleva määruse punkte 29–32, tuleb esimesele küsimusele järelikult vastata, et direktiivi 85/337 artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole nõutud, et nimetatud direktiivis ette nähtud hindamismenetlus tuleks läbi viia kõikide keskkonda oluliselt mõjutada võivate projektide puhul, vaid et see tuleb läbi viia direktiivi I ja II lisas mainitud tööde osas direktiivi artiklis 4 ette nähtud tingimustel ning arvestades kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikeid 4 ja 5 ning artikli 2 lõiget 3.

– Teine küsimus

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teise küsimusega teada sisuliselt seda, kas direktiivi 85/337 III lisas mainitud valikutingimused on liikmesriikidele kohustuslikud, kui nad direktiivi artikli 4 lõike 2 kohaselt otsustavad direktiivi II lisas mainitud

projektide puhul kas üksikjuhtumite uurimise või endi kehtestatud künniste või tingimuste alusel seda, kas nende projektide keskkonnamõju tuleb hinnata.

36 Euroopa Kohus on selles osas juba varem väljendanud seisukohta, et kuigi liikmesriikidel on võimalik kehtestada tingimusi ja/või künniseid, et määrata kindlaks, milliste direktiivi 85/337 II lisa algversioonis loetletud projektide keskkonnamõju tuleb hinnata, on liikmesriikidele antud kaalutlusruum piiratud selle direktiivi artikli 2 lõikes 1 sätestatud kohustusega hinnata oma laadi, mõju või asukoha tõttu keskkonda oluliselt mõjutada võivaid projekte (vt eelkõige 23. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-486/04: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2006, lk I-11025, punkt 53).

37 Direktiivi 85/337 artikli 4 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid ise otsustama, millistel juhtudel tuleb selle direktiivi II lisas loetletud projektide keskkonnamõju hinnata, samas kui direktiivi I lisas toodud projektide puhul tuleb see menetlus alati läbi viia.

38 Sama sättega on liikmesriikidele antud kaks võimalust. Esimene võimalus on otsustada üksikjuhtumite kaupa, kas II lisas nimetatud projekti keskkonnamõju tuleb hinnata. Teine võimalus on künniste või tingimuste alusel üldiselt ja abstraktselt kindlaks määrata, milliste selles lisas toodud projektide osas on kõnealune hindamine kohustuslik.

39 Direktiivi artikli 4 lõike 3 sõnastusest tuleneb, et sellega pannakse liikmesriikidele nii ühel kui teisel juhul kohustus võtta arvesse kõnealuse direktiivi III lisas määratletud asjakohaseid valikutingimusi, st neist tingimustest seda, mida tuleb asjassepuutuvate tööde laadi arvestades kohaldada.

40 Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 85/337 III lisas mainitud asjakohased valikutingimused on liikmesriikidele kohustuslikud, kui nad otsustavad direktiivi II lisas mainitud projektide puhul kas üksikjuhtumite uurimise või endi kehtestatud künniste või tingimuste alusel seda, kas projekti keskkonnamõju tuleb hinnata.

– Kolmas küsimus

41 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub kolmanda küsimusega Euroopa Kohtul täpsustada, kas põhikohtuasjas käsitletavate Itaalia õigusnormidega on direktiivi 85/337 artikkel 4 üle võetud nõuetekohaselt, arvestades seda, et nende õigusnormidega ei ole valikutingimusena, mida riigi pädev ametiasutus peab arvesse võtma selle üle otsustamisel, kas kõnealuse direktiivi II lisas nimetatud projektide keskkonnamõju tuleb hinnata, ette nähtud projekti koosmõju muude töödega, mis on ette nähtud direktiivi III lisas.

42 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole Euroopa Kohus pädev EÜ artikli 234 alusel algatatud menetluses otsustama, kas siseriiklikud õigusnormid on ühenduse õigusnormidega kooskõlas. Vastupidi, Euroopa Kohus on pädev andma eelotsuse küsimuse esitanud kohtule kõik ühenduse õiguse tõlgendamiseks vajalikud juhised, mille alusel on sel kohtul võimalik hinnata siseriiklike õigusnormide kooskõla ühenduse õigusega (6. märtsi 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-338/04, C-359/04 ja C-360/04: Placanica jt, EKL 2007, lk I-1891, punkt 36 ja viidatud kohtupraktika).

43 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et siseriiklik kohus soovib teada, kas liikmesriigid peavad direktiivi 85/337 siseriiklikku õigusesse ülevõtmisel võtma vastu sätte, kus juhtudeks, mil tuleb otsustada, kas direktiivi II lisas nimetatud projekti osas tuleb läbi viia selles direktiivis ette nähtud keskkonnamõju hindamine, on nimetatud

kohustust järgida konkreetse projekti koosmõju muude töödega, mida on mainitud selle direktiivi III lisas.

44 Selles osas tuleb kõigepealt meelde tuletada, et iga liikmesriik, kellele direktiiv on adresseeritud, on kohustatud oma siseriiklikus õiguskorras võtma vastu kõik vajalikud meetmed, et tagada direktiivi eesmärki arvestades selle direktiivi täielik õigusmõju (30. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-32/05: komisjon *vs.* Luksemburg, EKL 2006, lk I-11323, punkt 32).

45 Samuti on Euroopa Kohus märkinud, et direktiivi sätteid tuleb rakendada vaieldamatu sunnijõuga ning nõutava konkreetsuse, täpsuse ja selgusega, et oleks täidetud õiguskindlusest tulenevad nõuded, mille kohaselt juhul, kui selle direktiiviga luuakse õigusi üksikisikutele, oleks neil võimalik teada neile antud õiguste ulatust (4. detsembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-207/96: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1997, lk I-6869, punkt 26).

46 Käesoleval juhul tuleb direktiivi 85/337 artiklit 4 tõlgendada nii, et sellega pannakse pädevale ametiasutusele kohustus võtta direktiivi II lisas nimetatud projektide keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamisel arvesse selle direktiivi III lisas mainitud asjakohaseid valikutingimusi nii juhul, kui hindamine toimub üksikjuhtumite kaupa, kui ka juhul, kui asjassepuutuv liikmesriik on vastu võtnud üldkohaldatavad õigusnormid.

47 Juhul kui liikmesriik otsustab määrata kindlaks need direktiivi 85/337 II lisasse kuuluvad projektid, mille suhtes tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine, üldiselt ja abstraktselt, nagu see on kõnealuse direktiivi kohaselt lubatud, peab ta võtma vastu tööde nimekirja, lähtudes vastavalt asjaoludele ühest või mitmest III lisas ära toodud asjakohasest kriteeriumist. Seega võib koosmõju teatud juhtudel kasutada kriteeriumina, nägemaks teatud tüüpi tööde osas ette nende keskkonnamõju hindamine, arvestades vastava projekti ja muude tööde teostamise koosmõju ning asjakohastel juhtudel ka kõigi niisuguste projektide teostamist teatud ajavahemikul.

48 Juhul kui liikmesriik otsustab vastupidi määrata direktiivi 85/337 II lisas nimetatud projektid, mille keskkonnamõju tuleb hinnata, kas täielikult või osaliselt kindlaks üksikjuhtumite kaupa, peab ta looma olukorra, kus riigi pädevad ametiasutused on kohustatud võtma arvesse kõnealuse direktiivi III lisas loetletud erinevaid tingimusi juhul, kui need on asjassepuutuvate tööde laadi arvestades asjakohased.

49 Selleks on liikmesriigil lubatud siseriiklikes õigusnormides viidata kõnealuses III lisas toodud tingimustele. Samuti on tal võimalik näha need tingimused ette siseriiklikes õigusaktides, sätestades sõnaselgelt, et pädevad ametiasutused on kohustatud neid arvestama juhul, kui neil tuleb üksikjuhtumite kaupa otsustada, kas direktiivi 85/337 II lisas nimetatud projekti puhul tuleb hinnata selle keskkonnamõju.

50 Igal juhul on nii, et kui liikmesriik on otsustanud sel moel toimida, ei saa ta ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi rikkumata välistada otseselt või kaudselt ühte või mitut direktiivi 85/337 III lisas toodud tingimust, kuna iga seal nimetatud tingimus võib projekti kuulumise tõttu kõnealuse direktiivi II lisa kohaldamisalasse olla asjakohane otsustamaks, kas vastava projekti keskkonnamõju tuleb hinnata. Niisugune välistamine võib sõltuvalt asjassepuutuva riigi õiguskorrale iseloomulikest joontest kas kallutada riigi pädevat ametiasutust kõnealust tingimust või tingimusi mitte arvestama või koguni takistada tal seda teha.

51 Seega tuleb kolmandale küsimusele vastata, et juhul kui liikmesriik otsustab määrata direktiivi 85/337 II lisas nimetatud projektid, mille keskkonnamõju tuleb hinnata, kindlaks üksikjuhtumite kaupa, peab ta kas siseriiklikes õigusnormides sisalduva viitega kõnealuse direktiivi III lisale või nimetatud lisas loetletud tingimuste siseriiklikesse õigusnormidesse ülevõtmisega looma olukorra, kus neid tingimusi tegelikkuses arvestataks juhul, kui üks või teine neist on asjassepuutuva projekti seisukohast asjakohane, ilma et ta saaks otseselt või kaudselt neid välistada.

Kohtukulud

52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) määrab:

1. **Nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ) artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole nõutud, et nimetatud direktiivis ette nähtud hindamismenetlus tuleks läbi viia kõikide keskkonda oluliselt mõjutada võivate projektide puhul, vaid et see tuleb läbi viia direktiivi I ja II lisas mainitud tööde osas direktiivi artiklis 4 ette nähtud tingimustel ning arvestades kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikeid 4 ja 5 ning artikli 2 lõiget 3.**

2. **Direktiivi 85/337 (muudetud direktiiviga 97/11) III lisas mainitud asjakohased valikutingimused on liikmesriikidele kohustuslikud, kui nad otsustavad direktiivi II lisas mainitud projektide puhul kas üksikjuhtumite uurimise või endi kehtestatud künniste või tingimuste alusel selle üle, kas projekti keskkonnamõju tuleb hinnata.**

3. **Juhul kui liikmesriik otsustab määrata direktiivi 85/337 (muudetud direktiiviga 97/11) II lisas nimetatud projektid, mille keskkonnamõju tuleb hinnata,**

kindlaks üksikjuhtumite kaupa, peab ta kas siseriiklikes õigusnormides sisalduva viitega kõnealuse direktiivi III lisale või nimetatud lisas loetletud tingimuste siseriiklikesse õigusnormidesse ülevõtmisega looma olukorra, kus kõiki neid tegelikkuses arvestataks juhul, kui üks või teine neist on asjassepuutuva projekti seisukohast asjakohane, ilma et ta saaks otseselt või kaudselt neid välistada.

Allkirjad